OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Yksityisoikeus- ja oikeidenhoito-osasto
Siviilioikeusyksikkö
LsN Luukkonen Yli-Rahnasto

11.9.2023

Eduskunnan lakivaliokunnalle

U 13/2023 vp – Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta

Johdanto

Komissio antoi maaliskuussa 2023 ehdotuksen tavaroiden Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tavaroiden korjaamista edistävistä yhteisistä säännöistä sekä asetuksen (EU) 2017/2394 ja direktiivien (EU) 2019/771 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta.

Direktiiviehdotuksen käsittely neuvoston kuluttajansuoja- ja kuluttajavalistustyöryhmässä alkoi Ruotsin puheenjohtajakaudella ehdotuksen esittelyllä. Kokouksia on ollut tähän mennessä yhteensä neljä. Neuvoston tämän hetkisenä puheenjohtajana toimivan Espanjan tavoitteena on neuvoston yleisnäkemyksen saavuttaminen joulukuussa 2023.

Lakivaliokunta on pyytänyt arvioimaan lainsäädäntöehdotusta yleisen sopimusoikeuden kannalta. Oikeusministeriö kiinnittää tältä osin huomiota seuraaviin seikkoihin direktiiviehdotuksessa.

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Tavaroiden korjaamisvelvollisuus

Direktiiviehdotus on osa komission vihreän siirtymän ohjelmaa, ja sillä edesautetaan saavuttamaan ohjelman kestävän kulutuksen tavoitetta. Ehdotuksen päätavoitteena on kannustaa kuluttajia käyttämään kulutustavaroita entistä pidempään korjauttamalla viallisia tavaroita ja ostamalla enemmän käytettyjä ja kunnostettuja tavaroita.

Ehdotuksessa säädetään muun ohella siitä, että ensisijaisesti tavaran tuottajalla olisi velvollisuus tarjota kuluttajille korjauspalveluita tietyille tavaroille, kuten kotitalouksien pyykin- ja astianpesukoneille. Jos kyseinen korjausvelvollinen tuottaja on sijoittautunut unionin ulkopuolelle, sen valtuutetun edustajan unionissa on täytettävä tuottajan velvollisuus korjauspalveluiden tarjoamisesta. Jos tuottajalla ei ole valtuutettua edustajaa unionissa, kyseisen tavaran tuojan on suoritettava tuottajan velvollisuus. Jos tavaran tuojaa ei ole, kyseisen tavaran jakelijan eli myyjän on tarjottava korjauspalveluita.

Direktiiviehdotukseen sisältyvä tavarankauppadirektiivin muutos

Ehdotuksella muutettaisiin voimassa olevaa tavarankauppadirektiiviä (EU) 2019/771 siten, että tavaran virhetilanteissa tavaran korjaaminen olisi virheen ensisijainen oikaisukeino, jos tavaran korjaaminen olisi halvempaa tai yhtä kallista kuin korvaavan tavaran toimittaminen. Ehdotuksen mukaan tavarankauppadirektiivin 13 artiklan 2 kohtaan lisättäisiin uusi virke, jonka mukaan poiketen siitä, mitä 2s kohdan ensimmäisessä virkkeessä säädetään, myyjän on korjattava tavara sen saattamiseksi sopimuksen mukaiseksi, jos vaihtamisesta aiheutuvat kustannukset ovat vähintään yhtä suuret kuin korjauskustannukset.

Voimassa olevan tavarankauppadirektiivin mukaan tavaran saattamiseksi sopimuksen mukaiseksi kuluttaja voi valita joko tavaran korjaamisen tai vaihtamisen, paitsi jos valittu oikeussuojakeino olisi mahdoton tai aiheuttaisi toiseen oikeussuojakeinoon verrattuna myyjälle kohtuuttomia kustannuksia, kun otetaan huomioon kaikki asiaan liittyvät olosuhteet, kuten a) tavaran arvo siinä tapauksessa, ettei virhettä olisi; b) virheen merkittävyys; ja c) se, voitaisiinko vaihtoehtoinen oikeussuojakeino toteuttaa aiheuttamatta kuluttajalle merkittävää haittaa.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo direktiiviehdotuksessa esitetyn korjausvelvollisuuden osalta, että neuvottelujen kuluessa on syytä erityisesti selvittää, voiko tavaran myyjälle viime kädessä asetettu velvollisuus tarjota tai järjestää korjauspalvelu muodostua kohtuuttoman hankalaksi yksittäisille tavaran myyjille.

Valtioneuvosto katsoo, että tavarankauppadirektiiviin ehdotettu muutos on vaikutuksiltaan epäselvä. Ehdotetun säännöksen perusteella ei ole selvää, rajoitetaanko vain myyjän oikeutta kieltäytyä korjaamisesta vai myös kuluttajan oikeutta valita korjaamisen ja vaihtamisen välillä. Erityisesti selvää ei ole se, voiko myyjä kieltäytyä virheen oikaisusta toimittamalla virheetön tavara silloinkin, kun korjaaminen aiheuttaisi kuluttajalle merkittävää haittaa.

Valtioneuvosto kiinnittää tältä osin huomiota siihen, että tavaran korjaaminen ensisijaisena oikaisukeinona ei jokaisessa yksittäistapauksessa turvaa kuluttajien oikeusasemaa asianmukaisesti elinkeinonharjoittajan sopimusrikkomustilanteessa. Tavaran korjaamisen ensisijaisuusvaatimus voisi esimerkiksi tavarasta tai korjausajasta riippuen muodostua kuluttajalle kohtuuttoman hankalaksi.

Ehdotettua tavarankauppadirektiivin muutosta olisi neuvottelujen kuluessa välttämätöntä selkeyttää. Neuvottelujen kuluessa olisi pyrittävä vaikuttamaan siihen, että ainakin niissä tilanteissa, joissa korjaamisesta aiheutuisi kuluttajalle kohtuutonta haittaa, tällä säilyisi oikeus saada virheetön tavara siitä huolimatta, että korjaaminen olisi elinkeinonharjoittajalle halvempaa kuin virheettömän tavaran toimittaminen.